

Szerkesztőség:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szállami részét illető közlemények intézendők.
Bérmontolton leveleket csak ismert köztöl fogadjunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.
Kiadóhivatal:
Az „Aradi Nyomdatársaság”, az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmontoltra küldendők.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben	Vidéken
háttér borítással	postai szállítással
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50
Egy órára . . . 1 „	Egy órára . . . 1.25

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Hirdetések díja:
Nyolcz hasábos petisior egyszeri hirdetésnél 6 kr.
Mindet következőnél 4
Bélgújdi külön 30 „
Nyilvált sora 15 „

Morál a kereskedelemben.

Arad, november 18.
I.
Elfoglult embereknek nem ritkán találkozhatni azzal a felfogással, hogy a kereskedés nem tartozik olyan tisztességes kenyérkereseti ágak közé, mint például az ipar vagy földművelés, mert nem termel, hanem cserél, s mert a morál szigorú törvényei benne tágabb felfogás szerint vannak alkalmazásban. Maga Bismarck úgy nyilatkozott egyszer kicsinylő gyanúsítással a kereskedőkről, hogy nem vetnek és mégis aratnak, nem szönek-fonnak s mégis öltözködnék. Bismarckból a védvamos termelő beszélt, az értelmetlen tömeg felfogása pedig önmagában hordja czafolatát. A szolid kereskedelem ép úgy alá van vetve az enyém és tied elvéből a legszigorubb következtetésekkel levont erkölcsi tételeknek, mint társadalmi életünk bármely irányu funkciója.
Csak az a kérdés, vajon valóban szolid-e a kereskedelem ma? szolid-e mindenütt és minden ágában? E kérdésekre nehéz volna határozott feleletet adni, s azok indokolása mindenesetre túlterjedne egy hírlapi cikk keretén. De egy szymptoma merült fel a mult napokban, mely megdöbbenést keltett mindenütt, ahol csak tudomást vettek róla, s arról tesz tanuságot, hogy hazánk irányadó kereskedelmi körében a közmorál legegységibb tételeire nézve is sajnálatos fogalomzavar uralkodik. Nem szólnak itt azon manőverekről, melyekkel a börzén a hatalmasabb pénzerek a kisebb és tapasztalatlanabb üzerek egész csoportjait törbe ejtik és kifosztják; minek játszottak? tudniok kellett, miszerint üzletük oly természetű, hogy legtöbb esetben reménybeli nyereségük mások veszteségét feltételezi; ezen üzletek természete tulajdonképen nem is tartozik a kereskedelem fogalma alá, mert egyszerűen szerezsejének.
Az az eljárás, melyre utaltunk, egész más természetű, s méltán kihívja szélesebb köröknek, sőt a kormányoknak is figyelmét és megtorló közbelépését, mert alkalmazása alapján támadja meg közgazdaságunk legfőbb tényezőjét, kiviteli kereskedelmünk hitelét.
Egy helybeli szolid és épen azért virágzó gőzmalom-vállalattól a cseh-

országi megrendelő azt követelte, hogy lisztzállítványainak külső megjelölésében magasabb minősítést tüntessen fel, mint a milyen maga a liszt. Ez magyarul mondva bizony nem volna más, mint család, de nem lehet épen példa nélküli a külföldi megrendelők részéről, valamint természetesen tartjuk, hogy a tisztességes aradi vállalat ezen immorális követelés teljesítését megtagadta. Eddig minden rendben volna; ami azonban bámulatraméltó, az a csehországi megrendelőnek azon bátorsága, hogy az aradi vállalatot a tőzsdebírósnál bepanaszolta, amiért nem ment bele a szándékos ámtásba; de még e felett is napirendre lehetne térni, ha az a hallatlan, s a közérköcsi érzületet mélyen sértő eset nem történik, hogy a tőzsdebírósg itéletileg kimondotta, miszerint az aradi gőzmalom tartozik eleget tenni a megrendelő csalást involváló követelésének.
Méltán kérhető már most mindenki, milyen annak a kereskedelemnek szoliditása, melynek irányadó, itélkező köréi nyilvánosan ily határozatot mernek hozni? milyen az a kereskedelem, melyben a visszaélés nem kivétel, hanem törvény? Hasztalanokká válnak itt a kereskedelmi miniszternek erélyes és nagyszabású intézkedései a forgalmi akadályok legyőzésére nézve addig, míg a kereskedelmi usz terv-, sőt törvényszerűleg üzi a hamisítást és minden egyes üzleti aktszallal súlyos csapást mér a magyarországi kiviteli üzlet hitelére.
Eszünkbe jutnak egyenként kiviteli kereskedelmünk gyászos és szégyenletes esetei, melyek hitelünket a külföld előtt végkép aláásták. Eszünkbe jut a lelkes aradmegyei főúr, ki annak idején teméntelen összegeket áldozott, hogy a magyar borknak Angliába kiviteli biztosítson, s lelketlen ügynökei oly kotyvadékok vásároltak össze s küldtek el bor helyett Angliába, melyet a londoni árucsarnokokban hatóságilag öntöttek ki. Ott van a banátusi nagy kender-expedíció csepü és homok alakjában, ott a tarhonya-üzlet, melyben a tojással készített minta nyomában safránnyal sárgított szállítmányt küldtek. Egyszer nyér az ily hamisításnál a hűtlen üzér pár ezer forintot, s hosszú időkre, talán mindenkorra megsemmisít egy-egy export-ágot, s okoz milliókra menő kárt.

Czikkeinknek a kereskedők által üztött s a fentebbi eset tanúsága szerint hatóságilag védett hamisítása képezi kivitelmünk átkát, rákfenéjét. Ez a tény le nem tagadható, kivételekre nem redukálható, mert ime napnál világosabban bizonyítja egy tőzsdebírósg i döntvény. Ez ellen az usz ellen, mely az ország károsításán kívül a magyar nemzet becsületét is közelről érinti, irtó harobur kell indítania az egész magyar társadalomnak, a magyarországi termelőnek, a kormányának és — első sorban — a fenyítő bíróságának.
A magyar minisztertanács tegnapelőtt s tegnap több óráig tartó üléseket tartott. Azok részben ama javaslatokat illették, melyek legközelebb a képviselőházban beterjesztendő lesznek, részben pedig ama álláspont meghatározására vonatkoztak, melyet a kormány az elkeresztelések ügyében a parlamentben elfoglalni fog az ide vonatkozó kérvények tárgyalásakor. Mint a „Pester Correspondenz” értesül, ez utóbbi kérdés tekintetében a kormány tagjai közt teljes megegyezés éretett el a létező törvény alapján. Egy idevaló lapnak részletezett hírei, mely lap eme megállapodásoknak állítólagos érdemleges tartalmát közölte, teljesen a levélgöböl vannak kapva.
Az országgyűlési szabadelvű pártkörből. Az országgyűlési szabadelvű párt tegnap este 7 órakor tartott értekezletét Podmaniczky Frigyes br. megnyitván, bejelenté, hogy a párt kijelölt bizottsága a közgazdasági bizottságban megürit helyre Varsády Károlyt, a horvát regnikoláris bizottságba pedig Falk Miksa, Horváth Lajos, Rakovszky István és Széll Kálmán képviselőket hozza javaslatba. Az értekezlet a jelentést tudomásul vette. Ezután Szapáry Gyula gróf miniszterelnök fejtegette a kormány álláspontját az elkeresztelések ügyében. Végül a honvédelmi tárca költségvetésére került a sor, mely Dániel Ernő előadó beszéde után vita nélkül elfogadtattott. A pártkör egyszersmind tudomásul vette a véderőbizottságnak a Ludovika akadémiára és a tisztképző alapítványi helyekre vonatkozó jelentését, melyet Münnich Aurél előadó mutatótt be. Ezzel a tanácskozás véget ért.
A büntető-törvénykönyv revíziója. A „Jogi Szemle” írja: A legközelebbi napokban meg fog jelenni a büntető-törvénykönyv némely intézkedéseit módosító, részben kibővítő-javaslat, melyet az igazságügyminiszter megbízásából S ch e d i u s Lajos kir. kuriai bíró készítet. A javas-

lat csak szük keretben mozog, mert a miniszter annak mielőbbi törvényere emelkedését óhajtván, sem a büntetési rendszeri módosítását, sem az u. n. feltételes elítélés, sem a be nem hajtható pénzbüntetésnek kényszermunkává átváltoztatásának intézményeit ezuttal még nem szándékozik a törvényhozás elé vinni megvalósítás végett. A mostani javaslat a csalásnak számos a mai törvény mellett büntetlenül maradó nemét vonja a büntető törvény alá; szabályozza a jogtalan önségely (önbíráskodás) kérdését; módosítja a betéréses stb. lopásra (336. §) vonatkozó büntetéseket, lehetővé tevén azt, hogy különös méltánylást igénylő esetekben a bíró a hat vagy börtönbüntetésnél kisebb és enyhébb büntetést szabjon ki; és módosítja a határjelek megsértése tekintetében fennálló intézkedéseket.
A képviselőház kérvényli tizottsága 18-iki ülésében egyáltalán nem fog az elkeresztelések ügyében beadott kérvényekkel foglalkozni, mert a tavaszi ülésről még számos, régi kérvény fokszik asztalán és előbb azokat készüli elintézni.
A vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslatot a képviselőház együttesen fogja tárgyalni a munkás betegsegélyző törvényjavaslattal. A miniszter terve az, hogy a két kérvény együttesen és pedig már 1891. évi május 1-jével életbe lépjen.
Az otthon mentesítéséről Istóczy Győző és 6 képviselő társa által benyújtott, 36 szakaszból álló törvényjavaslat megjelent a képviselőház irományi sorában. Terjedelmes és nagy gondal kidolgozott indokolás van hozzákapcsolva, mely a magyar földbírtok kérdéseivel foglalkozik s az amerikai homestead-törvényeket nemcsak bemutatja, de az indokok közt is részletesen érvényesíti.
A fizetési meghagyásokról szóló törvénytervezet, melyet az igazságügyminiszter megbízásából Teleszky István államtitkár készítet, szintén külön fizetben megjelent. A javaslat, mely új törvénykezési intézményt állit be perrendszereinkbe, 20 szakaszból áll. Főintézkedése szerint fizetési meghagyás utján érvényesíthető az oly határozott pénzmennyiségre, helyettesíthető dolgokra és értékpapirokra szóló követelések, amelyek 500 frt értékét meg nem haladnak s egyébként sommás eljárás alá tartoznának. Illetékes bíróságuk a járásbírósg.

hála isteni tiszteletet tartott, mert Argentínából az a hír érkezett, hogy Orth János megalálták. Erre a hírre minden oldalról tudakozódtak a toszkánai nagyhercegeknél és amennyire eddig megalapítható, az argentinai hatóságok arról átesítették az osztrák-magyar külügyminiszteriumot, hogy Orth János megkerült.
Táviratok.
— **A képviselőház ülése.** —
Budapest, november 18. (Saját tud. táv.)
Elnök: Péchy Tamás.
Jegyzők: Rosner Ervin, Madarász Jozsef, Eszterházy Kálmán gróf.
A kormány részéről jelen vannak: Szapáry Gyula gróf miniszterelnök, Bethlen András gróf, Baross Gábor, Wekerle Sándor, Csáky Albin gróf.
A mult ülés jegyzőkönyve hitelesítetvé, következik a napirend:
A földművelési tárca költségvetésének részletes tárgyalása.
A vízművek tételéről
Tóth Antal: A Rábaszabályozás kérdésében szóal fel. Sajnálja, hogy a földművelési tárca már rövid idő óta negyedik kézből van s mind a négy miniszter ígerte, hogy a kérdést tanulmányozni fogja. Bethlen miniszterrel szemben megjegyzi, hogy nem tudja, miú állást foglaljon el. Foglalkozott-e már a miniszter a Rábaszabályozással.
Ugron Gábor azt mondja, hogy apró eszközökkel Erdélyen segíteni nem lehet, ott csak egy radikális uton lehetséges: a szállítás megkönnyítésével. A szállítás megkönnyítése csak úgy történhetik, ha az Ölt vize hajózhatóvá tétetik. Az Ölt különben már régen is, még pedig a törökök idejében használatott hajózási czélokra. Ami megtörténhetett a multban, mért nem történetnek meg a jövőben. Gyökeresen Erdélyen csak úgy lehet segíteni, ha az ott termelt produktumokat nem kell oly olcsón vevetgetni, mint mai nap. Csak az Ölt vizének hajózhatóvá tételé adhatja meg Erdély fejlődésének, iparának alapját. Kérdi a minisztertől, hajlandó-e az Ölt hajózhatóvá tételé iránt intézkedni.
Bethlen miniszter kijelenti, hogy a Rába-szabályozás kérdése törvény által van szabályozva s a törvénynek mai napig elég lett téve. Más, mint a törvény által előirt szabályokat nem követhet. Ugronnak azt válaszolja, hogy igenis már régi tervét képezi az Ölt folyó hajózhatóvá tételé s ez által Erdély gazdasági fejlődésének biztosítása. Részéről azon lesz, hogy az erre vonatkozó költségeket a budget keretén belül megszerezze.
Thaly Kálmán feleliti, hogy az Oderának a Dunával való egyesítése csatorna által, foglalkoztatja egész Európát s főleg Ausztriát; kérdi gondolt-e a miniszter erre a kérdésre. Kéri a minisztert

AZ „ARADI KÖZLÖNY” TÁRCZAJA.

— November 19. —
Az okos ember.
— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczaja. —
Olyan derék, becsületos ember volt Kerekes Mihály uram. Es mégis a börtönben kell téspeudnia a sok istentől elrugaszkodott bűnös között.
Miért hogy olyan nagy csufság az a magyar embernél, ha ő maga mondja magáról, hogy okos ember és nem mások mondják.
Kerekes Mihály uramat pedig tisztán az vitte ő tömlöcz fenekére, hogy kiszalajtott a száján azt: én okos ember vagyok.
Történt pediglen ez a gyászos história egy télen. Kerekes uram mindig józan életű, szorgalmas ember lévén, felvitte az isten a dolgát arra a tisztességre, hogy volt egy házaoskája, egy szép leánya, de még ehhez egy nyalka, derék veje is. A kukoriczát az őiban vigan ropgatót mangaliczát sem szabad kifelednem a játékból.
Mert hét e mangalicza miatt súlyosodott Kerekes uramra az Isten súlyosabbik keze.
— Pista te! — mondja egy szép estén Kerekes uram a vejséhez, — a mangalicza idestova már áhítózik a kés után, meg kéne mutatni a torkának.
— Hát én nem bánom édesapám.
— Erigy el a Szoboszlai szomszédhoz, aki annyira ért a disznóval való bánáshoz. Kisbíró koromban tettem neki egynémelyes szivesességet, talán csak lesz

annyi embersége, hogy felkoncsozja nekünk ezt a kis rőfögő izét. Nem is kolbász, ha nem ő csinálja.
Pista fiu el is ment Szoboszlai szomszédhoz, meg vissza is jött.
— Azt üzenteti a Szoboszlai szomszéd, hogy szivesen gyűnne, de nem lehet mostanság. Jegyző uramék holnap ölnék hármat, bíró uramék holnapután négyet, azután meg a perceptor ur következik.
— Ez baj édes szógám, mondja rá Kerekes Mihály uram, mert hát fogyatékán vagyon a zsirozós és csufot vallunk, ha a mangalicza nem segít.
Nagy gondolkozás után nagyot gondolt Kerekes uram.
Bár ne gondolt volna!
— Pista te, mondja a vejsének. Tudod mit. Én is okos ember vagyok, te is okos ember vagy, hátha mi ketten elbánnánk a mangaliczával.
Némén asszony Csepütelegráf a szomszédból ott font a kemence padkáján. Még ő is elfordította tekintetét a guzsaljáról, hallva a nagy szót: egy ember, aki azt mondja magáról, hogy ő okos ember. Nem szégyelli magát!
Diktum faktum, elhatározódott, hogy másnap sertéshalál esik.
Szép, csikorgós regg köszöntött be. Éppen disznóölésre való.
A mangalicza minden sikoltozó tiltakozása daczára megfogódott, a földre leteperődött, hús s zsirozó-hiánynak áldozatul essék becses élte.
A nagy müténél a Pista fiu szorította a földre a nyakát, Kerekes uram rajta térdelt és csapásra vagyis inkább szurásra fogta a kést.

Azonban kitént, hogy a mangalicza csöppet sem áhítóz a kés után. Mikor már a torkán érezte a vasat, egy végerőködéssel kimozdult a lenyomott helyzetéből. Kerekes uram éppen ekkor szurt, tráfált is, hanem a kés belevágódott a veje balkezébe a hüvelyk és mutató ujj között.
Pista természetesen első dolognak találta lekapani a véres kezét és megrázva, felszisszenni. A mangalicza erre a fősulytól megszabadulván, lerugta magáról Kerekes uramat s aztán a nyakába szurt késtestül, mindenesztül neki az alacsony kerítésnek, át rajta és aztán ki a nagy világba.
Az utczán leütötte lábáról Csepütelegráf nénemasszonyt, aki a veszedelemboronálta állában megismerve a Kerekesék jószágát, dühösen így kiáltott fel:
Ihol la! megbüntette keudet az Isten, amért olyan hivalkodó volt, hogy okos embernek merte nevezni magát!
A már összegyűlemlt embereknek sem kellett több. Nevettek, vihögtek, hogy hát ihol la, milyen okos ember a Kerekes Mihály.
Kerekes Mihály meg a veje nem sokat törődtek velök, hanem utána a disznónak. A falu csufondáros népe meg utánok.
Hanem a mangalicza ijedtében úgy elrejtőzött a falu alatt elterülő nádasban, hogy marcipánnyal sem lehetett előcsalogatni. Azóta talán már be is állit vaddisznónak,
Kerekes meg a familiája nagyszomoruan tért vissza. Egy vássott síheder csufondárosan azt mondja neki:
— Ugyan már mért nem hozta

vissza kee a disztót, hisz kee okos ember.
A Pista úgy törölte képen ezt a suhancot a nem fájós kezével, hogy az azt még fonó-házbajárás legény korában is megemlegeti.
Nagy lón erre a csufsága a faluban Kerekes uramnak. A csufolódóknak nem volt se szeri, se száma. Még bíró uram is megeresztett egy-egy kedélyes kérdést, mondván:
— Bonyolódott perünk van Kerekes uram, nem adna egy kis tanácsot, hisz kend okos ember.
A nagy tiszteletű uram nem mondott ilyesmit soha, de mosolygott, ha Kerekes uram elment mellette. Biztosra vehette, hogy ezt gondolja:
— Kend okos ember.
Kerekes uramnak egészen a szívéig hatott nagy keserúséggel a csufolódás, de türe nyugodtan, mint megérdemlett büntetést hivalkodásáért.
Hanem mindeneken tul tett az a csufondáros fickó, akik a Pista fiu képen felejtett. Valóságos réme lett Kerekes uramnak. Még az istenházában is hallani vélte tőle, hogy:
— Kend okos ember.
Egy nyári éjjelen Kerekes uram nyugodtan alvék utczafelől szobájában, mikor egyszers csak rémes hangokat hall:
— Segíts! Segíts! Jöjjön ki kend, jöjjön ki kend!
Kerekes uram felugrott. Az elfojtott rémes hangban megismerte az őt boszszantó síheder hangját.
Kerekes uramnak ez jutott az eszébe:
— Ha én most kimentem ezt a fiút

bajos állapotából, akkor ez halából meg fog szünni a csufondároskodással.
Hirtelen kiszaladt a sötét éjszakában az utczára.
— Mi baj fiam, hol vagy?
— Itt vagyok — mondja a fiu — csak azt akartam mondani, hogy kend okos ember!
Kerekes urammal felfordult a világ. Agyát és szemét elborította a vér. Szerencsétlenségre erős volt. Kiszakította a háza előtt levert ülőke karóját és utána eredt a szaladó fűnnak.
Az bizva lábaiban, még incselkedett is vele.
A nagy Mahomed férfi, felemelt karójával a sötét éjszakában úgy nézett ki, mint valami kísértet.
A falu végéhez érték.
A fiu már rég megszűnt csufondáros lenni, keble hörgött s a pillanat közelgett, midőn majd eláll a lélekzete.
A falu végén voltak. A fiu ledobban. Egy tompa ütés, egy rémes sikoltás és ujra csend lett az éjszakában.
Nem sokáig tartott. Kerekes uram odarohant a fiuhoz, orditva kapta fel az ölébe pehely gyanánt:
— Édes kedves, drága fiam, csak ne halj meg, csak te ne halj meg — csufolhatsz engem ahogy akarsz, csak nyisd fel a szemeidet.
De biz az nem sziveskedett többé felnyitni a szemeit, mert nagyon jól meg volt halva.
Azt mondja a kegyetlen törvény, hogy az ember ura legyen akaratának és ölnie nem szabad, ha százsor kiforgatja is valójából a düh.

hogy ez ügyre terjessze ki teljes fig elmét.

Gosztonyi Sándor azt fejtegeti, hogy a szegedi katasztrófát a Tisza megszorítása idézte elő, s most Algyó mellett újra védtel emelnek.

Urly Imre a saját vidéke szempontjából szól a kérdéshez.

Fejér Miklós államtitkár az elmondottakra kíván reflektálni s azt mondja, hogy mind a felhozott kérdésekben a kereskedelmi miniszterrel egyetértőleg intézkedni fognak. Papp Elek vádolja a kormányt olyan dolgokkal a melyeket soha el nem követett.

A földművelési tárca tárgyalása befejeztetvén. Ország Sándor előadó ismertette a közoktatási költségvetést. Utána Irányi partia zajos helyeslése közt követelte a teljes vállassza bád-ság, a polgári házasság behozatalát. Ezt tartja gyökeres megoldásnak, nem pedig a februári rendeletet, mely szerinte túllépve a határokat, a bajokat nem orvosolni, hanem komplikálni fogja. Szapáry felszólalván, a többség zajos helyeslése közt elmondta ugyanazon álláspontot, melyet tegnap a kormány párt értekezletén kifejtett. Közül negyedik harmadik kezdeté szólni Csáky Albin gróf közoktatási miniszter. Oly fényszó parlamenti diadalt aratott, minőre a képviselőházban régóta nem emlékeznek. Csáky rendkívül fontos leleplezéseket tett a püspöki karral folytatott előleges tárgyalásokra nézve. Konstatálta, hogy a püspökök dogmatikus, akadályokat nem emeltek a rendelet ellen. Beszédjét így végezte: egyébiránt meg kell jegyezmem e mellett mindjárt azt is, hogy akármilyen határozatokat tekintetben egyházi téren, az miben sem felelős a miniszter rendeletének érvényére. (Általános helyeslés.) Széles ez országban mindenkinek kötelessége az ország törvényeinek és a felelős miniszter rendeletének magát alávetni és ezzel szemben csak egy joga van: a törvény ellen kérvénnyel, rendelet ellen panasszal fordulni a törvényhozáshoz. A törvényhozás van azután hivatva véglegesen határozni, határozata ellen semmiféle felelősség helye nincs, mert ő az egyedüli utolsó fórum, mely ily ügyekben határoz. (Általános zajos helyeslés.) Ezzel szemben t. ház, kulturához rémít festik elénk. De hát mi az a mozgalom, melynek tanúi vagyunk, miről szó van? (Halljuk! Halljuk!) Egy igen nagyon sajnós jelenség: a katolikus egyházban a belforradalmának egy bizonyos neme. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Nem belforradalom-e az, tisztelt ház, mikor az alapság tulajdon azon határon, melyet a főpapság kijelölt, nem belforradalom-e az, mikor az alapság egyházpolitikát csinál, zászlót tűz ki.

Mint hazafi és mint katolikus egyaránt mélyen fájjalom ezen állapotot, de a felelősség ezért nem engem terhel, mert nem én szítottam azt és nem én idéztem elő. Ezzel, azt gondolom tisztelt ház, magam részéről felvilágosítottam a kérdést és teljesen nyugodt lelkiismerettel vetem alá magamat a t. ház elhatározásának. (Élénk helyeslés és zajos megengedő, élénks és taps jobbfelől és szélsőbaloldalon.) A ház igen számos tagja körülveszi s üdvözlő a minisztert.

A citadella lebontása.

Budapest, november 18. (Saját tud. táv.) A citadella lebontását hivatalosan tudatták a fővárosi tanácsossal, mely jelentős örömmel vétetett tudomásul.

Brooke Finchley leánya.

(Regény.)
Az „Aradi Közlöny” számára angolból fordította:
[14] **Vásárhelyi Jenka.**

Sarah nagy bálmulatára azonban miss Cray fölugrott helyéből, s tragikus arczkifejezéssel kiált:

— De nem ment el! Mr. Brooke nem ment el! Oh, Sarah, most már mindent értek. Szegény Judith!

— Mit ért, miss Cray? — kérde Sarah.

— Azt, hogy Linmore grófnő megakarja fogni Judithot semmiházi fia számára feleségnek. Az egész világ tudja, hogy Brooke Finchley tönkre ment, s hogy atyja kitagadta. Szegény hógum! Oh, hogy ha figyelmeztetni tudnám. Ő most akár egy herceget is kaphatna, és majd beháldozza, hogy ezt a mihaszna játékost válassza, ki alig egy pár év alatt szép vagyonát elverte.

— Sose igazsá fel magát miss Cray, hiába, mert az egészen bizonyos dolog, hogy Linmore gróf ifjabbik fia Amerikába ment, és alighanem ott is marad. Aztán meg a családok mesélik, hogy mielőtt elment, nőül vehetett volna nagyon szép és roppant gazdag leányt, de neki nem kellett a pénz. És haugy is lenne, hogy megszeretné Jut, és miss Ju is Mr. Brookeot, az nem volna nagy baj. Miss Ju hozna neki pénzt, és Mr. Brooke adna kisasszonyomnak rangot, s a pénz elég, hogy ketten is megélhessenek belőle. De hiába is okoskodunk, mert Brooke Amerikában van.

— Sarah, — kiáltá, miss Cray legszigorubb hangján, — hogy mer maga itt előttem állni és ennyi hazugságot a szemembe mondani? Mr. Brooke nem ment Amerikába, hanem itt rejtőzik a szomszédban. Saját szememmel láttam őt tegnap amint az erdőn keresztül jött. Nem tudom, miért akar engem rászédni maga: én tisztán látom, hogy mit akarnak lord és lady Linmore és miért hívták unokahúgomat Linmore Lodgeba.

— Bocsánatot kérek, miss Cray, — szölt sértett hangon Sarah, — de én most megyek; nekem nem szokták mondani, hogy én rá akarok szédni valakit, mert én utálok az alattomoságot. Mr. Brooke nem tartózkodik a kastélyban, nem is láttam ottan mióta itt vagyunk, mert ő Amerikában van.

Miss Cray szinte ünnepélyes, komoly arczot öltött és még egyszer ismétlé: — En saját szememmel láttam őt tegnap az erdei tisztáson, bármit mondjon is maga.

— Csak hogy miss Crayen kívül senki sem látta, pedig én igazán nem sokat beszélhet, hogy ismeri a grófi családot, — felelt Sarah.

— Mr. Finchleyt már rég időkől fogva ismerem, s rögtön felismertem, a mint megláttam. De miért van maga olyan nagyon rajta, hogy az ellenkezőjét bizonyítsa? — tudakolódott miss Cray.

Sarah most már egészen feldühösítve kiáltá: — No, de én sem koptatom többé miss Cray háza küszöbét. S most jó estét kívánok, mert azonnal megyek és mindent elmondok Junak. Sajnálom, hogy eljöttem meglátogatni, de hát én nem hagyott békét nekem.

S ezzel heves léptekkel elhagyta a szobát, menet közben egyre azt dörögve, hogy miss Cray szokta rászédni az embereket, de nem ő. Haragosan tért vissza a kastélyba, s midőn este Judithot az ebédhez öltöztette, első dolga volt

Naptár.
November 19. Szerda. Róm. kath. naptár: Erzsébet. — Protestáns naptár: Erzsébet. — Görögkeleti naptár (nov. 7.): Hieron. — A nap két 7 óra 12 perczkor, nyugszik óra 19 perczkor.

Időjárás.
Légnymás: reggel 7 órakor 761.2 mm., délután 2 órakor 769.1 mm. Hőmérsék: reggel 7 órakor 9° + 2.0, délután 2 órakor 9° + 6.7. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EN. 2. délután 2 órakor EN. 6. — Felhőzet: reggel borult, délután féldiderült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 mm.

HIREK.

Erzsébet királyasszony nevenapja alkalmából ma, szerdán délelőtt 10 órakor ünnepies istentisztelet lesz a minoritátyák templomában. A misére Salacz Gyula polgármester az összes hatóságokat, királyi hivatalokat, testületeket és egyleteket meghívta.

Az izraeli nő-egylet választmányának ülése. Az izr. nő-egylet f. é. november 16-án Hirschmann Rozália egyleti elnök elnöke alatt tartott választmányi ülést, melyen számos választmányi tag, Rosenberg Sándor dr. főrabbi, Sonnenfeld Károly, Mittler Zsigmond, Preissach Vilmos és Steiner Adolf, az iskolabizottság képviselőiben és a leányiskola tanító jelen voltak, a leányiskola 24 szegény tanuló a nő-egylet költségén tökéletes téli ruházzal és lábbeliakkal látattak el. Azonkívül még 20 szegény leánytanuló között osztattak ki azon ruhák, melyeket Adler Lipót dr.-né, Assael Adolf Abrahamné, Bing Ebéné, Bak Somá dr.-né, Buchsbaum Adolfné, Elés Arminné, Klein Sománé, Popper Róza, Rosenberg Sándor dr. né, Raushburg Mórné, Spitzer Rezsóné urnők és Reiner Giza urhölgy adományozni sziveskedtek. A ruhakiosztás után, melynél Rosenberg Sándor dr. főrabbi ur magasztos, szívrható beszédet tartott, következő a pénzkiosztás, mely alkalmával 100 keresetképtelen szegény között néhány száz forint osztott ki és azonkívül 71 gyámoltalan egyetnek 1891-re körülbelül 200 frt havi segélypénz szavaztatott meg.

Jubiläum. Csanádmegye alispánja Meskó Sándor dr. kir. tanácsos e hó 22-én tölti be tiszti szolgálatának 25 évét. Ezen alkalmat, mint lapunknak írják, a vármegye tisztikara és közönsége fényes ünnepélyességgel akarta megülni, hanem a jubilans a minden feltűnést kerülő igazi nemes szerénységéből kitért az elől így Csanád-vármegye szük családias körben fogja megülni azon napot, mely legbecsültebb fia és a közérdekben szakadatlanul és fáradhatatlanul működő kiváló föltisztviselője negyedszázados közhasznú működését zárja be. Meskó Sándor dr. ezeltől 25 évvel kezdete meg működését Csanád-vármegyében, mint másodikjegyző, ezután évekig központi főszolgabíró volt, majd királyi ügyész a makói kir. törvényeszkénél, ezeltől 14 évvel alispánválasztott és most már harmadikban egyhangu bizalom folytán vezeti, mint alispán a megyét; bátor, szabad-elvű férfi. Meskó Sándor dr. a legulsó-sabb viszonyok között vette át Csanád-vármegye kormányzatát. A közigazgatás a legsilányabb volt, a községi számadások évtizedekről hátrálékban voltak, zilált viszonyok között a legsumorubb kilitással a jövőre; de a vaskaru alispánnak erős meggyőződése volt, hogy mind ezen segíteni kell és lehet. Az erős akarat, az öntudatos buzgó működés teljesen tisztázta a viszonyokat; a községek teljesen rendezettek, egyetlen községnek nincs számadási hátráléka még mult évről sem, a pénztárak teljesen rendeztek, az árvaügyek példás rendűek. Mindezek mellett kulturális és gazdasági tevékeny-

segre is fordított időt. A marosi állandó hid, a megyét átszaló arad-csanádi vasut, az arad-csanádi takarékpénztár makói fiókja, legújabbban az apátfalva-csanádi állandó hid és mit első sorban kelle vala említeni, a tanügyi állapotnak jelentőségteljes kedvező átalakítása, mindezek a buzgó kormányzó lankadhatlan, céltudatos működésének alkotásai. E mellett gyors, becsületes és igazságos közigazgatást létesített, a vármegyében a korrupciónak semmi nyomát, miért is az elismerés lépten-nyomon minden alkalommal fényesen nyilvánul. Különösen Makó város közönséget sokat atyai gondoskodásának, de nincs is népszerűbb férfia nálánál e tögyökeres magyar városban. Mint embert szívósság és szigorú elvek jellemzik. Ennellett szerénysége közmondásos, most is szinte buvik az ovációk elől; fényes ünnepeltetésben kívánták tisztelői reszesíteni, de szerénységével puritán jellemével ezeket elhárította, így szerény körben fog lefolyni a jubileum, de ez annál melegebb és közvetlenebb lesz.

A királyi táblák elnöke. „A Jog” című szaklap szerint a decentralizált kir. táblák elnökeivé a következők vannak kiszemelve: Czorda államtitkár Budapestre, ha ugyanis Vajkay Károly, a jelenlegi elnök, nyugdíjba akar vonulni; Blaskovich István a budapesti kereskedelmi és váltótörvényeszké elnöke Debreczenbe; Erdélyi Sándor a budapesti kir. tábla tanácselnöke Nagyváradra; Geecz János a budapesti kir. tábla tanácselnöke Marosvásárhelyre; Szent-Iványi Gyula kuriai bíró Kolozsvárra; Lehotzky Kálmán kuriai bíró esetleg Oberhal Adolf a marosvásárhelyi kir. tábla elnöke (kit a budapesti kir. tábla elnökségének jelöltéként is emlegetnek) Pozsonyba; Vörösmarthy Béla kuriai bíró Győrbe; Bercehely Jenő a budapesti kir. tábla tanácselnöke Kassára; Zádor Gyula miniszteri tanácsos Pécsre; Paiss Andor budapesti kir. tábla tanácselnök Szegedre; Puky Gyula kuriai bíró, esetleg Janicsek József kuriai bíró Temesvárra.

A vértanu-szobor koszorú meg mindig ki vannak állítva s láthatók lesznek még egy-két hétig. Ez a kiállítás bizonyára érdemes a megtekintésre s azt meg is teheti mindenki, miután a belépti díjak oly csekélyek, hogy azok tekintetbe sem jöhetnek. Szébbnél-szebb koszorú láthatók, ellátva hazafias feliratokkal, oly ügyesen összerakva, hogy a felirásokat minden fáradság nélkül olvashatja a közönség. A tegnapi nap folyamán a kiállításnak igen szép számu látogatója volt, ami fényes bizonyítéka Arad hazafias közönsége érdeklődésének, melylyel a magáéva tesz minden ügyet, mely a vértanu emlékével van kapcsolatban. A kiállításból bejövő fillérek különben is oly nemes csejra vannak száma, hogy már magában ez is buzdítóul szolgálhat, eltekintve attól, hogy csekély tíz és öt krajczárokat az ember még a szeméit is gyönyörködteti. Mi sem tehetünk mást, mint, hogy a kiállítást a legmelegebben ajánljuk a közönség figyelmébe.

Az aradi postahivatalról. Az aradi kir. posta- és távirtd-hivatalnál a levélposta leadási osztály, — mely helyiségben az ajánlott levelek és utalványok is feladatnak — ezental reggel 8 órakor minden körülmenyek közt, még akkor is ki fog nyitattani, ha esetleg a budapesti reggeli vonat Aradr. késéssel érkeznek. Figyelmeztetem emélfogva a fiók bérletket, hogy fiókjuk kiürítésére küldött megbizottjunkt utasítsák, hogy a hivatalban,

távozásuk előtt kérdést tegyenek, vajjon a budapesti vonattal érkezett levelek már be vannak-e osztva és csak akkor távozzanak, ha ezen leveleket is már megkapták, vagy pedig ezekért újból jelenjenek meg. Eddig a közönség érdekeinek szem előtt tartásával az osztály csak az összes levélposta kiosztása után nyitattott fel, nehogy a később beosztott levelek itten hagyassanak; de mivel ugyanazon helyiségben levő másik két osztály működését 8 órakor meg kell hogy kezdje, a többi feladni akaró közönség a fiók bérletk érdekében — háttérbe nem szorítható. Arad, 1890. november 18-án. Purczell Béla, hivat. főnök.

Uj rangbeosztás. A hadsereg rendeleti lapja a cs. és kir. hadsereg személyeire vonatkozó új rangbeosztásokat közöl. Ezek legfontosabbika a tartalékos állományban lévő katonákat éri, elrendelvé, hogy a tartalékos hadnagyk, rangban a hivatásszerű tiszték után következnek. Ugyanez áll a tartalékos és tényleges állományba hadapródokra is. Oly tartalékos hadnagyk, kik a tényleges állományba akarnak lépni, ezt a rangot csak akkor kaphják meg, ha előbb ugyanazon év hivatásszerű hadapródjait már kinevezték tisztékké.

Kincskeresők. Nincs nyugta a lőtá-volt jelző köoszlopnak, melyet a katonai műszaki igazgatóság állítottat fel a Marosparton. A kö azon bekerített helyen van, hol a marhakiállítások tartattak, s hol most a korszolya pályát építik. A korszolyaegyesület kikérte az engedelmet, hogy a régi helyéről kivéve, a követ a telek szélén helyezhesse el. Mielőtt azonban ezt végrehajthatta volna, megelőzték őt s tegnapelőtt reggelre a köoszlop kiemelve találatotott régi helyéből, mely valószínűleg kincskeresés okáért jó mélyen meg lett ásva. A korszolya-egyesület a helyette teljesített munkáért közönséggel tartozik s valószínűleg azt se banná, ha ugyanazok titokban a megelőjt új helyre is átteunék.

Újví előléptetés. Január 1-vel több előléptetés lesz a hadseregben. A lovassággal előléptetnek 1 alezredest ezredessé, egy őrnagyot alezredessé, egy századosot őrnaggyá, 6 másodosztályú századosot elsőosztályúvá, 4 főhadnagyot másodosztályú századosává, 14 hadnagyot főhadnaggyá. A tüzérségnél kineveznek 6 ezredest, 1 alezredest, 5 őrnagyot, 34 kapitányt, 40 főhadnagyot, 20 hadnagyot. A gyalogságnál is a vezérkarnál is lesz néhány előléptetés.

Zene. Nagy Józsi erősbült zenekara Nagy Lajos sörarszarnokában hangversenyt rendez szerdán és hétfőn.

Vörös-kereszt. Paradeyser Lajos főszolgabíró ur kezdeményezése folytán, november hó 16-ikán délután megalkult Buttyiban is a Vörös-kereszt fiók-egylete. Elnökké választották Czaka László, pénztárnokká s egyszersmint jegyzővé pedig Bienenstock Jakab.

Jegyzői vizsga. Ma délelőtt jegyzői vizsga lesz a megyeházán, melyre 12 vizsgázó jelentkezett.

Borsókás hus. Nagy mennyiségű borsókás sertéshus koboztak el tegnap egy aradi hentestől. Mostanában különben igen gyakran lehet találni ily beteg húst a piacon, daczára annak a szigoru-

be nem vallok édes anyjának, pedig ugy szerettem volna, ha Brooke által tudta volna meg, hogy mily jogosan halmozott engem el, csaknem anyai szeretetével. Ilyen gondolatok foglalkoztatták Judithot, amint az erdőt kutatólag ide-oda nézvé, keresztül-kasul járta. Az egyik ösvény végén kékes füst gomolygott fölfelé, mely az erdészakból jött. Judithnak hirtelen egy gondolat villant át agyán. Ez az erdészak bizonyára az lesz, melyről Brooke oly sokszor beszélt neki, itt szokott volt ő megvonulni és akarhányszor meghalni, ha atyjával összeveszett, s ez utóbbi őt elkergette hazulról. Ugyanis Brooke nem szeretett messze távozni a kastélytól, hogy anyjával tetszése szerint közlekedhessek. Ki tudja, nem-e volt Brooke most is odarejtőzve, a jó szerencsét várván.

Boldog remény kelt Judith szívében, szép szeméi fölragyogtak, s arczára élénk rózsapír borult, már a pusza gondolatra is. Gyorsan határozott tehát. A következőkkel nem sokat tördölvén, egyenesen az erdészaknak tartott, hogy ott Mr. Finchley után tudakozódjék. De alig haladt néhány lépést az odavezető ösvényen, midőn nem messze tőle egy férfi lépett ki a bokorból s szintén az erdészak felé ment. Judithnak nem volt nehéz a férfiban Brookeot rögtön felismernie.

A végtelen öröm néhány percze egészen elnémítá, de azután előre rohant s a kitörő boldogság hangján kiáltá: — Brooke! Brooke!

Lehetetlenség volt föl nem ismerni e hangot, mely saját nevével kiáltá, és mégis a férfi, kinek szólott, még csak meg se fordult, hanem látszólag csak meg annál jobban sietett előre, s csakhamar eltűnt egy kanyarultnál.

De Judith nem hagyhatta csak ennyiben a dolgot, szintén futásnak eredt az eltűnő alak után, egyre kiáltozván: — Brooke! Brooke!

be nem vallok édes anyjának, pedig ugy szerettem volna, ha Brooke által tudta volna meg, hogy mily jogosan halmozott engem el, csaknem anyai szeretetével. Ilyen gondolatok foglalkoztatták Judithot, amint az erdőt kutatólag ide-oda nézvé, keresztül-kasul járta. Az egyik ösvény végén kékes füst gomolygott fölfelé, mely az erdészakból jött. Judithnak hirtelen egy gondolat villant át agyán. Ez az erdészak bizonyára az lesz, melyről Brooke oly sokszor beszélt neki, itt szokott volt ő megvonulni és akarhányszor meghalni, ha atyjával összeveszett, s ez utóbbi őt elkergette hazulról. Ugyanis Brooke nem szeretett messze távozni a kastélytól, hogy anyjával tetszése szerint közlekedhessek. Ki tudja, nem-e volt Brooke most is odarejtőzve, a jó szerencsét várván.

Boldog remény kelt Judith szívében, szép szeméi fölragyogtak, s arczára élénk rózsapír borult, már a pusza gondolatra is. Gyorsan határozott tehát. A következőkkel nem sokat tördölvén, egyenesen az erdészaknak tartott, hogy ott Mr. Finchley után tudakozódjék. De alig haladt néhány lépést az odavezető ösvényen, midőn nem messze tőle egy férfi lépett ki a bokorból s szintén az erdészak felé ment. Judithnak nem volt nehéz a férfiban Brookeot rögtön felismernie.

A végtelen öröm néhány percze egészen elnémítá, de azután előre rohant s a kitörő boldogság hangján kiáltá: — Brooke! Brooke!

Lehetetlenség volt föl nem ismerni e hangot, mely saját nevével kiáltá, és mégis a férfi, kinek szólott, még csak meg se fordult, hanem látszólag csak meg annál jobban sietett előre, s csakhamar eltűnt egy kanyarultnál.

De Judith nem hagyhatta csak ennyiben a dolgot, szintén futásnak eredt az eltűnő alak után, egyre kiáltozván: — Brooke! Brooke!

be nem vallok édes anyjának, pedig ugy szerettem volna, ha Brooke által tudta volna meg, hogy mily jogosan halmozott engem el, csaknem anyai szeretetével. Ilyen gondolatok foglalkoztatták Judithot, amint az erdőt kutatólag ide-oda nézvé, keresztül-kasul járta. Az egyik ösvény végén kékes füst gomolygott fölfelé, mely az erdészakból jött. Judithnak hirtelen egy gondolat villant át agyán. Ez az erdészak bizonyára az lesz, melyről Brooke oly sokszor beszélt neki, itt szokott volt ő megvonulni és akarhányszor meghalni, ha atyjával összeveszett, s ez utóbbi őt elkergette hazulról. Ugyanis Brooke nem szeretett messze távozni a kastélytól, hogy anyjával tetszése szerint közlekedhessek. Ki tudja, nem-e volt Brooke most is odarejtőzve, a jó szerencsét várván.

Boldog remény kelt Judith szívében, szép szeméi fölragyogtak, s arczára élénk rózsapír borult, már a pusza gondolatra is. Gyorsan határozott tehát. A következőkkel nem sokat tördölvén, egyenesen az erdészaknak tartott, hogy ott Mr. Finchley után tudakozódjék. De alig haladt néhány lépést az odavezető ösvényen, midőn nem messze tőle egy férfi lépett ki a bokorból s szintén az erdészak felé ment. Judithnak nem volt nehéz a férfiban Brookeot rögtön felismernie.

A végtelen öröm néhány percze egészen elnémítá, de azután előre rohant s a kitörő boldogság hangján kiáltá: — Brooke! Brooke!

Lehetetlenség volt föl nem ismerni e hangot, mely saját nevével kiáltá, és mégis a férfi, kinek szólott, még csak meg se fordult, hanem látszólag csak meg annál jobban sietett előre, s csakhamar eltűnt egy kanyarultnál.

De Judith nem hagyhatta csak ennyiben a dolgot, szintén futásnak eredt az eltűnő alak után, egyre kiáltozván: — Brooke! Brooke!

ellenőrzésnek, melyet a kapitányi hivatal a városi állatorvosok útján eszközöl, miért is figyelmeztetjük a közönséget, hogy a busvárlásnál kellő óvatossággal járjanak el. A borsókás hus különben könnyen felismerhető, miután tele van borsószem nagyságu fehér hólyagokkal.

Meghívó. A következő meghívót vettük: A radna-lippai magyar protestáns egyház háromszázados siri hamvaitól kezd főnixként kiemelkedni. Rajta is kezd beteljesedni az Üdvözítőnek ama szózata: „Rontsátok el a templomot, és harmadnapra felépítem azt!”

Csakhogy minden nap egy hosszú század vala s e hosszú három század' ugy a protestáns felekezetre, mint a magyarságra nehéz napokat hozott ezen a vidéken. Hosszuk voltak e három század szomorú napjai, de nem tartottak örökké. Még le sem tűnt egészen a harmadik század s már is kezd viradni ujra ugy a magyarság, mint a protestántizmus napja itt e vidéken. Nem egészen ismeretlen már Lippán az oly hosszú idei némaságra kárhözott, édesen csengő magyar nyelv, sőt megzendült a magyarság anyanyelvén az evangéliomnak örök életet hirdető szava is, s erőt adott az evangéliom örök ígéért lelkesülő protestáns hiveknek arra, hogy a magyar evangélium szerint reformált egyház országos közalapjából nyert anyagi segély felhasználásával eleget tehessenek vallásos és hazafias kötelességüknek, felállíthassák a radna-lippai magyar protestáns egyházat és körlelkességét, melyre ugy nemzetiségi, mint felekezeti tekintetben oly szép, oly magasztos hivatás van. November 23-án, vasárnap leend az új életre kelő kisdied magyar protestáns gyülekezetnek örömapuja, melyen az oly soká s anyyira nélkülözött magyar protestáns lelkész három évszázad után először lesz a gyülekezet pásztorául beigtatva. Szeretjük remélni, hogy az ugy egyházi mint nemzetiségi hazafiai tekintetben oly szép hivatást betöltő kis egyház nem kerül ki a vallásos lelkek s az igazlelkű hazafiak figyelmét s érdeklődését s különösen azok, kiket az anyagi erőkhöz mérhető egyszerűséggel rendezendő örömmünkére meghívni bátorokodunk, osztozkodni fognak szivesen a mi örömmünkben s ez által ösztönözni s támogatni fognak bennünket egyházi és hazafias kötelességünk teljesítésében. Isten áldó kegyelme legyen velünk! Lippán, 1890. november hó 10-én. A radna-lippai magyar protestáns egyház nevében: A r e n d e z ő s é g. A t. vidéki meghívottak tisztelettel felkértenek, hogy sziveskedjenek megérkezésük idejéig november 20-áig a rendező bizottság valamelyik tagjának egy levelező lapon tudomására jutatni, hogy a vendégek elszállásolásáról kellő időben gondoskodni lehessen. Az ünnepély programja a következő: November 22-ikén, délután: I. Az Arad felőli vonattal jövő venlégek megérkezése, fogadtatása és elszállásolása. II. Ismerkedési estély a „József főherczeg” szállodában esti fél 9 órakor. November 23-ikán, vasárnap: I. Délelőtt 9 órakor ünnepélyes isteni tisztelet és lelkészbeigtatás a lippai m. kir. állami elemi népiskola nagy termében. II. Isteni tisztelet után ünnepé-

VIII. FEJEZET.

Judith csakhamar az erdészak elé ért, s miután meg volt győződve fölé, hogy az általa üldözött férfi is ott van, habozás nélkül belépett a rácskerítésen s kocoztatott a nyitott ajtón.

Az erdész és családja éppen a reggelinél ültek és roppantul meg voltak lepettve a hirtelen megjelent előkelő nő látásán.

— Talán valamivel szolgálatjára lehetek, nagyságu kisasszonyom? — kérde a család fő tiszteletteljesen fölemelkedve székéről.

— Itt... itt van Mr. Brooke Finchley? — kérde Judith, nagy erőfeszítéseket téve, hogy hangja nyugodt legyen.

— Mr. Brooke? Nem, kisasszony, nincs itt; — mondá az erdész. — Ugy beszél, hogy Mr. Brooke Amerikában van.

— De már vissza jött onnan. Eppen most láttam őt, e lak közelében, s biztosan tudom, hogy ő sokszor szokott idejöni — kiáltá az ifjú hölgy, keresőleg tekintvén körül a szobában.

— De biztosítom, kisasszony, Mr. Brooke Amerikába ment s még a legjobb akarat mellett sem jöhetett volna vissza! Különb bocsánat, hogy bele konyeleskedtem, de a gróf ur nem is akarja, hogy vissza jöjjön.

— De igen, sőt most már örülne, ha Mr. Finchley visszatérne — a grófnő ugy monda nekem; de most nem ez a kérdés. Mr. Finchley itt van! Eppen most láttam őt a saját szememmel s tegnap egy más valaki szintén látta itt az erdőben. Kérem, legyen oly jó, mondja meg neki, hogy gróf Linmore örömmel üdvözlendi hazatérő fiát.

(Folytatása következik.)

lyes közgyűlés, melyen az egyház megalkulása — az előleges alakuló gyűlés jegyzőkönyve alapján — ünnepelesen kimondatik. III. 11 óra után látogatások. IV. 1 órákor közeled a „József főherceg” szállodában. V. Délután széttekintés Lipán, Radnán és környékén. A közeledben egy teríték ára 2 ft. Akik e közeledben részt venni szándékoznak, tisztelettel felkértem, hogy a rendező bizottság valamelyik tagjánál e szándékukat f. é. november hó 21-én estig bejelenteni sziveskedjenek.

— **Halálozás.** Buday József és neje szül. Gilányi Anna, gyermekei Giza férj. Maurer Sándorné valamint ennek gyermekei Giza és Vilma; Dezső, Gyula, Vilma testvérei, nagynénjei Gilányi Mária férj. Virághátné, Buday Julia férj. Rebicáné, valamint számos rokon, öszenés és jóbarát nevében szomorodott szívvel jelentik felejthetetlen gyermekük, illetve testvér, unokatestvér, nagybátya, rokon és jóbarát Buday Sándor, kereskedelmi segédnek folyó hó 17-én esti 10 és fél órákor, 17-ik évében, rövid szenvedés után történt gyászos kimúlását. — A boldogulnak hült tetemei folyó hó 19-én délután 3 órákor fognak a halottas házból (Deák-Ferenccz-utca 31—32.) az ágostoni evangélikus hitvallás szertartása szerint az „Entreprise des Pompes funebres” által a helybeli közsírkertben örök nyugalomra tetetni. Békés halmvaira! Arad, 1890. november hó 18-án.

— **A mácsai falkvadászársaság** mai meetje a kurticsei számalomnál lesz délelőtt 11 órákor.

— **Színházban.** — „Néze, ez a színész igazán megcsókolta a színésznőt”, — „De-hogy hiszen — a felesége.”

— **A közönségi iskolák koszorúja.** Az aradi közönségi iskolák növendékei nevében október 6-án a vértanúk szobrára helyezett koszorúra a következő adakozások folytak be. Polgári leányiskola I. a) oszt. 2 frt 21 kr, I. b) oszt. 3 frt 87 kr, II. a) oszt. 1 frt 88 kr, II. b) oszt. 3 frt 80 kr, III. oszt. 4 frt 60 kr, IV. osztály 3 frt 95 kr, összesen 20 frt 31 kr. A templom-utcai elemi leányiskola: I. a) osztály 2 frt 60 kr, I. b) osztály 1 frt 98 kr, II. a) osztály 3 frt 44 kr, II. b) osztály 2 frt 82 kr, III. a) osztály 2 frt 4 kr, III. b) osztály 3 frt 15 kr, IV. a) osztály 3 frt 54 kr, IV. b) osztály 2 frt 7 kr, összesen 21 frt 69 kr. Szt.-Péter-téri leányiskola V. és VI. oszt. 1 frt 80 kr.

— **Lakóházak statisztikája.** Érdekes statisztikát készít Arad megye. Az összes lakóházak összeírását eszközöli a megyében jársonként és községeként. E szerint a lakóházak száma az aradi járásban 5408, a kiskisjenői járásban 1738, a radnai járásban 3584, a világosi járásban 896, a borossebesi járásban 1697, a ternovai járásban 3550, a nagyhalmgyői járásban 3338, a pécskai járásban 5514.

— **„Le a közönséssel!”** „Le a közönséssel!” — „békesség hagyassék a kalapnak.” Közöltünk már írt arról, hogy a brassóiak mozgalmat indítottak a kalapemelés ellen, olyanformára tervezvén ezután a kölcsönös üdvözlet, hogy az embertársak főhajtása, vagy szalutálás mellett mondják el egymásnak a jó reggelt, jó napot! E reform visszhangra talált Bukarestben is. A „Bukarester Tageblatt” ugyanis felszólította olvasóit, hogy Brassó példáján tanulva szüntesse meg a kalapemelését. Kezdeményezőnek a bukaresti német tornaegyletet hívja fel. — A brassói közönség most már hódol a reformnak. Az első ki a reform hívének vallotta magát Brennerberg Ferenc polgármester volt. Ő katonán Brassóban civilt létere legelőször katonásan. Az elnyújt kalapkarimák és meghült fejek érdekében nem ártana ezt a szokást Aradon is meghonosítani s jó lenne, ha itt is a társadalom élén állók járulnának jó példával elől.

— **A félmilliósternő.** A lottópórt tárgyalása a tizenharmadik napon végre odáig jutott, hogy tegnap reggel befejezték a bizonyító eljárást s megkezdődött nyomban a vád és védelem mérkőzése. Hétfőn különben többször fenyegette a tárgyalást az elhalasztás veszedelme. E dövös némi derűség közt jelentette ki, hogy most már előállíthatja „bolygó esztergályos”-át, tehát léri a törvényszéket, függeszse föl egy hónapra a tárgyalást. A törvényszék azonban elvetette indítványát, valamint abba sem egyezett bele, hogy Gesonót újra kihallgassák a székesfehérvári rendőrség ismertetése felől, a melyet zárt ajtók mögött akart felolvasatni a védelem.

— **Kutyamarás.** B. a l. z. Berta, 12 éves családleány a legújabb áldozata a kutyamarási szezonnak. A Tokély-téren harapta meg egy kis rattler, azonban sérülése igen csekély. A leánykának az első orvosi segélyt Ötvös Dániel dr. nyújtotta, a kapitányi hivatal pedig intézkedett az eb elfogatása iránt.

— **Czibalom hangverseny Aradon.** Csak nem rég telepedett le köztünk Alla-Géza operahúzi tagnak, a czibalom újalkotójának s az ide vágó zeneirodalom megteremtőjének hírneves tanítványa, Halász Mariska k. a. czibalom művésznő; czélja, hogy a magyar zongorának, a czibalomnak, híveket hozdítson, és e napról-napról nagyobb térrel hódít, megkapó erejű hangszereket alapos tanulását nálunk lehetővé tegye. — Tanítványai, kik már is igen szép számmal vannak, nem tudják, vajjon kelves

modorát, szerzetreméltóságát, ügyes tanítási módszerét, vagy elbűvölő, szívet-lelket lebilincselő játékat csodálják-e inkább. — Azok, kiknek — zártkörben — szerencsésük volt a művésznő játékát hallgatni, elragadtatással beszélnek róla s a nagy közönség méltán lehet kíváncsi megismereni azt a kincset, melyet a jó szerencse kedves ajándéka adott személyében városunknak. Az ifjú művésznő nem is akar elzárkózni a nyilvánosság elől; sőt, mint értesültünk, az ideai hangverseny-szezonot ő fogja megnyitni egy nagyszabású czibalomhangversenyvel, melyet tanárjának, Allaga Gézának s más kiváló erőknek közreműködésével december hó közepén fog rendezni. Az eddigi, már másszor is élvezett koncert-fajok mellett e gy új, s z o k a t l a n élvezetnek nézünk tehát eléje, minő még sem Aradon, sem más vidéki városban soha nem kínálkozott, s minőben a főváros közönsége is csak egyes ritkább esetekben részesülhetett s ha részesült, azt csak Halász Mariska kisasszony közreműködése tette ott is lehetségessé, aki már nem egy diadalt aratott ottani fellépéseivel.

Előre is felhívjuk a zenekedvelő közönség figyelmét e sokat ígérő hangversenyre, mely iránt már is nagy az érdeklődés. A hangverseny egyes mozzanatairól már legközelebb fogjuk olvasóinkat értesíteni.

— **Tromf.** Egy társaságban egy orvos és egy ügyvéd boncolgatják, hogy melyiküknek a hivatása üdvösebb az emberiségre nézve.

— Annyi bizonyos — tör ki kissé ingerülten az orvos — hogy az önk hivatása nem csinál az emberekkel anygalt.

— Eppen ez az, amiben egymástól különbözünk — volt a flegmatikus válasz — mert az önök csinál.

— **Hüvelygyűjtők a Mannlicherhez.** Közlebről érdekes javítást eszközölnek a Mannlicher-fegyverben. Tudvalevő, hogy a kilőtt lövegek hüvelyei elszóródnak, s azokat a lövés beszűntetése után szedik fel a katonák. E munkát megkímélendő a legénységet, egy budapesti százados s egy fegyverkovács a lövegtárolóra vitorlavaszonból zsákalakban hüvelyfogót készített, amelynek használata mellett a kilőtt hüvelyek közül egy sem megy veszendőbe, azonkívül az összegyűjtés fáradsága is el van kerülve. Bécsben, Berlinben s utóbb Budapesten szakértők megvizsgálták e találmányt s ezt mindenben a célnak megfelelőleg találták. A főtámlálók szabadalmat kaptak tanulmányukra s azt már el is adták egy magyar gyárnak. Ez a gyár fogja szállítani az új találmányt a német s a közhadseregnek, valamint honvédségünknek.

— **Agyonütötte a villámaram.** Mint Temesvárról írták, nagy szerencsétlenség történt az ottani villamos világítás központi telepén. Midőn fél hat tájban a gépek működni kezdtek, a főgép szíjja rendetlen hullámszába jött. A dynamogépek felügyelője és művezető rögtön odaugrottak hatalmas ruddakkal, hogy a szíj lepatanását megakadályozzák. Ugyanekkor a telepen négy hét óta alkalmazásban lévő Schneider Ferenc huszonegy éves ütlen lakatos is odarohant a dynamogéphez, hogy a fűsüt, mely a sodronytöréskéből álló óriási kerékekről a villámáramot levezeti, kikapcsolja. Schneider csak a telepen lévő gőzfűtés berendezésére volt alkalmas és nem értett semmit sem a villámgépek kezeléséhez. Így történt azután, hogy a gép kancsuk fogantyúja helyett mind a két kezével megragadta magát a fűsüt, emelyből 20,000 Volta erejű villámáram ment testén keresztül és menten megölte. A szerencsétlennek borzasztóan eltorzult testét erőszakkal kellett a géptől eltávolítani. Clements igazgató rögtön orvosokat hívatott, de minden észlelési kísérlet hiábavaló volt. A szerencsétlenség folytán a világítás pár perczig szűntel.

— **Talált karperecz.** Találatott egy csinos karcas, Tulajdonosa a rendőrségnél átvetheti.

— **Verekedés.** Nagy ribilliót csinált tegnap délután két szuhanc a Mocár-utca 3. szám alatt lévő koromahelyiségben. Melo Ferenc és Vaszylovits Mladen kőműves-segédék összevesztek egymással, aminek az lett a vége, hogy Vaszylovits felkapva egy ásót, azzal leütötte ellenfelét. Melo véresen rogyott össze, fején egy tátongy sebbel. Az esetről jelentés tétetvén, a rendőrség részéről, Gilly Ede fogalmazó és Ötvös Dániel dr. mentek a helyszínre. A tettest elfogták s egyelőre a városház pinczejében adtak neki lakást, hol leületheti egy kissé harciasa vétét.

— **Az egyéves önkényesek tisztí vizsgájáról** érdekes előterjesztést tett F. J. r. v. Géza br. honvédelmi miniszter a képviselőház hétfői ülésén. A jelentés a közös hadseregből s a honvédségből egy éves önkényesek tisztí vizsgájának eredményéről szól az 1889—90. tényleges szolgálati év végén. A jelentés következő: A képviselőház mult évi április 29-iki ülésében hozott határozatához képest, van szerencsém a közös hadseregből egy éves önkényesek tisztí vizsgájának eredményéről szóló jelentésemet a következőkben tisztelettel előterjeszteni. 1. A vizsgálat letevésére az 1889—90. évben teljesített egy éves tényleges szolgálat után hivatala volt a hadseregnél 1076, a honvédségnél 144 önkényes. Ezek közül a vizsgát kiállította sikerrel a hadseregnél 886, a honvédségnél 136. 2. A vizsgát betegség miatt le nem tette a hadseregnél 15, a honvédségnél 2, a vizsgálatról önkényit vizsgálóknál 13, a honvédségnél 3. A visszavetettek közül megengedtetett a részvételt az egy éves

önkényesek elméleti oktatásában, a tényleges szolgálat második évében is, a hadseregnél 114-nek, a honvédségnél 3-nak. 4. A határozat 4. pontjára (hányan nem bocsátattak meg nem felelő magaviselet miatt egyáltalán a vizsgára az első, továbbá hányan a második szolgálati év eltelével) megjegyzem, hogy a törvény értelmében, minden egy éves önkényes a vizsgára bocsátott. 5. A határozat 4. pontjának második részére valamint az 5. pontra is (a második évben a vizsgára bocsátottak közül hányan tették le sikerrel a tartalék-tisztí vizsgát) a dolog természetéből fogva csak a jövő évben fogok jelentést tehetni.

— **Kossuth Lajos anyagi helyzetéről** nagyon kedvezőtlen képet fest Kossuth nővére, Ruttkayné uró egy levélben, melyet közelébb egy barátjához intézett. Kossuthnak nagy fáradsággal gyűjtött szerény vagyona takarékpénztári papirokban volt elhelyezve, ez intézetek azonban megbuktak s ami a tőkéből megmenthető is, csak évek multával lesz kézhez kapható. A 88 éves aggyastán naponként hét-nyolcz órát dolgozik iratai újabb kötetén s ettől várja, hogy nem fog szükségét szenvedni. „Elfacsarodik a szívem, midőn sóhajait hallom s vágját a nyugalom után,” írja Ruttkayné uró. Egy amerikai magyar lap pedig megjegyzi, hogy a magyar nép nemzeti ajándék utján segíthetne a bajon. Kossuth tudvalevőleg visszautasította a Napoleon császár és Viktor Emánuel király nyugdíj-ajánlatait s még kedvező helyzetben levő fiától sem fogad el semmit. Iratainak újabb kötetei, ha a magyar közönség tömegesen fizet elő, leghamarább megkaphatják a segítséget.

— **A gümőkör gyógyítási kísérletei** rendkívül csodulást idézték elő Berlinben az idegen orvosoknak. Egy magyar orvos következtetést írja onnan: „Berlin jelenleg az orvosok Mekkája. Ez időszert legalább 1000 idegen orvos van itt, kiknek mind ugyanaz a sorsuk: A forrás partján ülnék és szomjaznak.” Koch, ki természetesen maga is a legnagyobb fokú izgatottságban van, senkit se fogad. Titkára bontja fel a napoukint ezerszámra érkező leveleket és táviratokat, ő maga azonban nem olvassa azokat, még kevésbé felel azokra. Eppen így Pfühl, Bergmann, Libbertz, Cornet, a többi beavatóttak is csak kevés választott által megközelíthetők és csak is a jó isten kegyelméből és Szigeti gleichenbergi fürdőorvos miniszteri ajánló levelének segítségével lehetünk holnap Cornet néhány ötletének tanui, s tanulhatjuk meg a beoltás technikáját, valamint nyerhetünk felvilágosítást egyes részletekéről, melyek Koch jelentésében csak futólag érintettek és homályosak maradtak. De mit használ mindez, ha a fődolgozó maga, az oltóanyag nem kapható? Most még senkinek, öt-hat hét multva pedig csak néhány bizalmat érdemlő orvosnak — dijtalanul. A mig Koch nem árulja el az oltóanyag előállításának körülményeit, csak félművet alkotott. A sebészeti társulat tegnapi ülésén Bergmann számos tuberkulotikus bőr- és csontbetegéseket mutatott be. Eredmény: A szer speczifikusan a processzusra hat, a befecskendezés azonban más bajokban, minő például a lues és skrofulózis, nem idéz elő reakciót. Köhler törzserosva a Koch-féle eljárásról kedvezően, de bizonyos tartózkodással nyilatkozott. Az ülésen Virchow, Gerhardt, Bardeleben, Ziemssen, Liebreich, Pfühl, Cornet, Libbertz, Levy stb. voltak jelen. Koch professzort nem lehetett rábírní, hogy részt vegyen az ülésben.

— **A tüdővész statisztikája.** Az ideai Közgazdasági és statisztika évkönyv szerint a tüdővész egész Európában Magyarországon pusztít legjobban. Az 1886-iki összeszámitás szerint, s z á z e z e m b e r közl tüdővészben halt meg Angliában 172, Hollandiában 197, Svájcban 241, Szászországban 249, Írországnak 219, Belgiumban 290, Badenben 304, Poroszországban 310, Ausztriában 300, Magyarországnak 410. Vagyis 1886-ban Magyarországon szám szerint 60,359 ember halt meg tüdővészben.

— **Bécs városa közszétváncolásában** indítvány történt, hogy küldjenek ki szakembert Berlinbe, ki tüzetes jelentést tegyen a Koch-féle gyógy módorról. Kérjük meg továbbá a kormányt, hogy a tervezett berlini intézethez hasonló állítson Bécsben. Az orvosegyetem kapacitásai lelkesült nyilatkozatokat tettek Kochról. Nothnagel, a híres udvari tanácsos, mielőtt megkezdte egyetemi előadását, lelkes szavakban aposztrofálta a orszakkalkító felfedezést. Billroth ismertető előadásában ama véleményét nyilvánította, hogy ilyen uton talán a rák is gyógyítható. Schrötter dr. klinikáján, hol eddig kéksav-gözkkel próbálták enyhíteni a tüdővész betegek állapotát, szintén meleg elismerés hangzott a felfedezésről, mely méltó társa Jenner himlőoltási, Lister sebezései, Pasteur vezétség elleni találmányainak. Egy bécsi tábornok 17 éves leányát, ki hiába keresett gyógyulást Göbersdorffban, elfűldte Kochhoz s a beteg már javul.

— **Postarablás.** Szombatra virradó éjjel Franyó-Selo és Gunya közt, Szlavoniában, kirabolták a postakocsit. A rablók eléggé jelentékeny zsákmányhoz jutottak: 12,000 frt volt a kocsiban. Az észéki államügyész azonnal Gunyára utazott a nyomozás megindítása végett s a gyamu egy Agics nevű emberre irányul.

— **Az Entreprise des pompes funebres** első temetőrendező-intézet Aradon tudatja Buday Sándornak 1890. évi november hó 17-én. életének 17. évében bekövetkezett halálát. Hált tetemői november hó 19-én, délután 3 órákor fognak Deák Ferencz-n. 32. sz. a. a helybeli közsírkertben örök nyugalomra helyezni. — Ba gi János meghalt 1890. november 18-án, élete 60 évében. Temetése 790. november 19-én d. u. 2. órákor fog Körház-utczából végbemenni.

IRODALOM és MŰVÉSZET.

— **Naptárak.** A Légrády-testvérek kiadásában arajlag megjelent a kertészeti és az üjlesztő naptár. Mindkettő nemcsak mint díszes naptár érdemel elismerést, de mint maradóan becsü kézikönyvek is, mert tartalmuk az illető szak köréből a tudomány mai állásának megfelelő oktatást tartalmaz. Így a kertészeti naptárból fő felvilágosítást nyújt a zöldséges ketről, a szőlőművelésről, a gyümölcsfákkal való bánásról, a virágos kert és a parkok gondozásáról, a bokrok és líkórok készítéséről, a növényekkel foglalkozók minden teendőjéről az összes hónapokban. Az orvosi naptár az összes orvosok czimtarán kívül kimerítő rendeltvénnytart is foglal magában, mely különösen kezdő orvosokkal nélkülözhetetlen. Ára mindenkinek 1 frt 40 kr. Kaphatók Légrády-testvérek könyvkidő-hivatalában. Budapest, V. Nádor-utca 7.

— **Pályázat.** A „Magyar Ifjúság” című képes heti lap a serűltek (10—16 éves) mindkét nembeli ifjúság számára a következő pályázatot hirdeti: Kívántatik 1. egy rövidebb, 3—400 soros ifjúsági elbeszélés, 2. egy ugyanolyan terjedelmű ismeretterjesztő cikk bármely tudomány köréből. Mindegyik dolgozat utalnia 100 frank aranyban. A pályaművek december 10-ig-ra lap szerkesztőjéhez: R a d ó Antal dr.-hoz küldendők (Budapest, Károly-körút 15.), ki a pályadíjakat december hó 24-én fizeti ki.

Törvényszék.

— **A székegyházi távirat ügyében** e hó 21-én megtartják a végtárgyalást, minthogy a vádlott nem föllebbezett a közvetlen tárgyalást kitéző végzés ellen, Visontai dr. védő e napokban beadványt intézett a törvényszékhez, melyben több tanu beidézését kéri. Bizonyítani kívánja, hogy a kérdéses távirat tényleg gyűrdöt volt; beszerezni kéri a Budán feladott távirat fogalmazványát, amelyből ki fog tűnni, hogy a távirat „állami távirat” volt; kihallgattatni kéri Seffer Lászlót az „Egyetértés” segédszerkesztőjét; végül intézkedést kér arra nézve, hogy a panasos miniszterelnök, Szapáry Gyula gróf, a végtárgyalásra okvetlenül megjelenjen.

A közönség köréből.*

Nyilatkozat.

Barát úton értesültem, hogy „Radna-Lippa és Vidéke” 33. száma személyemmel és különösen azon elítelő bírálatokkal foglalkozik, melynek én f. évi október hó 21-én a temesmegyei közgyűlésen kifejezést adtam és mely az „Aradi Közlöny” 289. és a „Neue Lipper Zeitung” 44. számában publicisztikáit visszhangra talált.

Minden kértely elosztatása végett kijelentem, hogy én azt, mit az „Aradi Közlöny” temesvári tudósítója felszólalásomról közölt, s z ó r ó l - s z ó r a e l m o n d o t t a m é s s z a v a i n a t f ő n i s t a r t o m, mert azok a „Radna-Lippa és Vidéke” által okozott helyzetéről szerzett meggyőződésemben gyökeresnek.

Nem szándékom, idézett szavaim hozzászamas magyarázatába bocsátkozni csak röviden jegyzem meg, hogy a „Radna-Lippa és Vidéke” iránya, modora és hangjánál fogva oly állapotok előidézője lett, melyek a társadalmi életet megmélyezik és különösen polyglott nyelvű vidékünkön visszariadó rossz példát láttatnak. Az ilyen zsurnalisztikai működést hazaelenes merényletnek tekintem, melyben csak azok lelik örömeiket, kiknek hazánk erkölcsi hatalma, a nemzet tekintélye és a magyarság becsülete szemel szur. Csak ily elemek szoktak tapsolni, ha az egytelenség ördöge feldulja hazafiás misszióra hivatott táborunkat.

Azon mód, melyet „Radna-Lippa és Vidéke” a sajtószabadság gyakorlatában tanusit, csak ronthat, de nem használhat. A sajtószabadság minden téren való érvényesülését és üdvös fejlődését én is óhajtom, de ennek érdekében felelőnek nem tartom azt, hogy a közügyek előmozdítására hivatott zsurnalisztikai munkakörbe az aljas piszkolást, izetlen személyeskedést is belevonják.

En azt hiszem, hogy a szellemi fölény, a humanitásból eredő nemes indulat és a bírálat tárgyilagossága azok a kellekek, melyeknek a közérdeket érintő ügyek nyilvános megbeszélésére keretéből hiányozniuk soha nem szabad.

De mily távol áll ettől „Radna-Lippa és Vidéke”, melynek minden száma a személyes támadás és szándékos sértegetés azon nemét tartalmazza, mely botrányt idéz elő. Hatalatlan kufárkodás a szabad sajtó szolgálatában! Példájával durvaságra és fejelemtelenségre tanít, egyenlenséget szit a békében élő emberek között, megtámadja a tisztességes polgárok tüzhelyeit, hivatalok és tisztviselők ellen tisztelenkedésre izgat és az ifjúságot az erdemes férták iránt való kegyeletlenséget irtoztatja.

Ezen lovagiatlan ténykedéstől, ezen durva modortól megdöbbenve vonul vissza

* E rovat alatt közöltékért a beküldött szerk.

minden hazafi, érezvén, hogy ily zsurnalisztikai toll a magyar gómusznak utját állja.

Es ilyen lap merészel mint legmagasabb fórum, mint az igazság aeropajgia itélni és kegyelmezni!

Ki adja meg ezen eljárásra a szerkesztőnek a szankciót? Ki engedi meg neki ezen tulkapasait? Talán demokratikus tendenciája, mely abban kulminál, hogy egyrészt gróf inokai — és báró barátjaira hivatkozik, másrészt pedig a szabók, cipészek, szepfésztök és fűszerkereskedőkről a szatira modorával és a megvetés hangján nyilatkozik? Vagy pedig beteges képzéideése, melynél fogva följogositva érzi magát, Jupiterként vilámlani s mennydörögni és ott ütni, ahol ez szépséyleknek tetszik.

Itt az ideje, hogy állást foglaljunk oly erkölcsletlen erőszakkal szemben, mely úgy társadalmunk nemesebb iparkodásait, mint a magyarsodásra irányzott törekvéseinket megbénítja.

Tiltakozniuk kell ezen telakodó ellen, melynek működése nem a hazafiak öntudatos lelkiületéből, a jóindulatu férfiú szívéből, hanem a gyanus betegnek zürzavaros agyából keletkezik, s melynek romboló hatását vállvetett erővel megakadályozni: társadalmi sőt hazafiúi kötelességünk.

Temes-Gyarmatha.

Br. Ambrózi Béla.

Közzgazdaság.

Vegyes közlemények.

Ujaradi gabonapiacz.

— November 18. —

(Gyenge behozatal, buza 7.50—8.00, kukorica 5.60—7.00. zab —)

Budapesti gabonátözsde.

November 18.

Amerika 15% centtel magasabb, gyenge kínlat, korlátozt vételked. 8000 méterháza forgalom. Árak tartvák.
Tavaszi buza 8.02—08; kukorica 6.27—6.29; zab 7.35—7.37; 1891. évi repce —

Szeszület.

November 18.

R. S z e s z: Készára nagyban 52.50; kicsinyben 53.—; horló nélkül, per 100 l. %, belevérve 5 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsden.

Budapest, 1890 november 18.

Magyar aranyárúadók 4%	101.60
papírárúadók 5%	99.20
vasuti kölcsön	—
keleti vasuti államkötvény. I. kibocs.	—
..... II.	—
..... III.	110.—
Földterhermentési kötvény	—
..... záradékkal	—
..... földterherment. kötv. záradékkal	—
Erdélyi földterhermentési kötvény	—
Horvát-szlavon földterhermentési kötvény 104.—	—
Magyar szőlőművelésügyi kötvény	—
nyereményországi-kölcsön	138.50
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	127.50
Osztárk járaték papírban	88.25
..... ezüstben	88.50
..... aranyban	107.75
1890-iki államorszájgyek	—
Osztárk-magyar bankrészevény	3.00
Magyar hitelbank-részevény	3.00
Osztárk hiteltársulat-részevény	298.—
Észt	—
Ca. és Hir. arany	5.47
20 frankos arany (Napoleon)	9.15
Német birodalmi márka	55.70
London	118.90
20 márkás arany	1.34

Aradvárosi

Evadbrélet
51. szám.

színház.

Havibrélet
17. szám.

Szerdán, 1890. november 19-én:

A SUHANCZ

Eredeti operette 3 felvonásban. Bayard Vanderburch után megzenésítette: Konti József.

S Z E M É L Y E K:

Özvegy Meunierné	Gondáné.
Eliz	Nádor Eszti
Józi	S.-Vadnay V.
Bizot	Kövesi
Morin	Szekeres
Emil	Kozma
Morin báróné	Doroghy Laura
Durand	Nyilasi
Rendőr-tiszt	Körmendi
Dajka	Takácsné
Grom	Palotai
Egy suhancz	Kiss Berta
Egy szolga a tábornoknál	Czakó

Kezdeté 7, vége 10 órákor.

HELYÁRAK:

Kettős nagypáholy, földszinten vagy az első emeleten	7 frt — kr.
Páholy, földszinten vagy első emeleten 4	50 "
Kettős nagypáholy, második emeleten 5	— "
Páholy, második emeleten	3 "
Támlaszék (földszinten) az 1-50 és 2-ik sorban	1 " 20 "
Támlaszék (földszinten) a 3-ik, 4-ik és 5-ik sorban	1 " — "
Támlaszék (földszinten) a 6, 7, 8, 9, 10 és 11-ik sorban	— 80 "
Zsölle (első emeleten) első sorban	1 " 20 "
Zsölle (első emeleten) 2. és 3-ik sorban	1 " — "
Zsölle (első emeleten) 4, 5, 6-ik sorban	— 70 "
Erkélyülés (2-ik emeleten) 1-5-ik sorban	80 "
Erkélyülés (2-ik emeleten) 2, 3. sorban	— 60 "
Erkélyülés (2-ik emeleten) 4, 5. sorban	— 50 "
Zártzék (3-ik emeleten) 1. sor közepén	— 50 "
szor és oldalt minden sorban	— 40 "
Karzatülés, közepén az 5. és 6. sorban	— 30 "
Karzatülés, közepén a többi sorban és oldalt	— 20 "

Felölös szerkesztő: Vasárhelyi Béla.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE.



Aradról-Budapestre.

Állomások	Személyvonat	Gyorsvonat	Személyvonat	Vegyesvonat	Vegyesvonat
Arad indul	12.10 d. u.	7.45 reg.	9.05 este	6.46 reg.	5.22 d. u.
Kurics	12.37 "	8.10 "	9.36 "	7.25 "	6.08 este
Csaba	1.04 "	8.14 "	11.05 éjjel	8.51 d. e.	7.51 "
Szolnok	4.47 "	11.51 "	2.25 reg.	érkezik	érkezik
Budapest érkezik	7.45 este	1.55 d. u.	5.30 "	—	—
Bécs d. e. t. "	6.05 reg.	7. — este	1.40 d. u.	—	—

Budapestről-Aradra.

Állomások	Személyvonat	Gyorsvonat	Személyvonat	Vegyesvonat	Vegyesvonat
Bécs d. e. t. indul	11. — éjjel	8. — reg.	3.25 d. u.	—	—
Budapest	8.15 reg.	2. — d. u.	9.40 este	—	—
Szolnok	11.18 d. e.	4.20 "	1.02 éjjel	—	—
Csaba	2.18 d. u.	6.47 este	3.55 reg.	4.40 reg.	4.08 d. u.
Kurics	3.28 "	7.46 "	5.01 "	6.11 "	6.12 este
Arad érkezik	3.50 "	8.10 "	5.27 "	6.45 "	7.45 "

Aradról-Gyfehérvárra és vissza.

Állomások	Személyvonat	Személyvonat	Vegyesvonat	Állomások	Személyvonat	Személyvonat	Vegyesvonat
Arad indul	4.10 d. u.	5.50 reg.	2.20 d. u.	Prestell indul	9.12 éj.	9.12 éj.	—
Győrök	4.46 "	6.23 "	3.05 "	Brassó	10.32 "	4. — reg.	—
Paulis	4.58 "	6.34 "	3.22 "	Kolozsvár	11.02 "	8.30 d.	—
Radna	5.16 "	6.52 "	3.39 "	Tüvis	4.51 reg.	12.59 d. u.	—
Solohasin	6.33 "	8.20 d. e.	érk.	Gyulafehérv.	5.27 "	1.31 "	—
M-Illye	7.38 este	9.32 "	—	Piski	7.10 "	3.37 "	—
Déva	8.14 "	10.18 "	—	Déva	7.28 "	3.53 "	—
Piski	8.43 "	10.44 "	—	Maros-Illye	8.10 "	4.43 "	—
Gyfehérv.	10.10 éj.	12.19 d. u.	—	Soborsin	9.17 d. e.	5.58 "	—
Tüvis	10.44 "	12.58 "	—	Radna	10.38 "	6.28 este	5.49 r.
Kolozsvár	4.53 reg.	5.28 "	—	Paulis	10.51 "	7.50 este	6.06 m.
Brassó	5.20 "	10.31 éj.	—	Győrök	11.03 "	8.03 "	6.24 m.
Prestell	6.48 "	6.45 reg.	—	Arad érkezik	11.38 "	8.38 "	7.66 "

Aradról-Temesvárra és vissza.

Állomások	Vegyesvonat	Vegyesvonat	Személyvonat	Állomások	Vegyesvonat	Vegyesvonat	Személyvonat
Arad indul	6.41 reg.	12.20 d. u.	9.10 e.	Temesvár indul	6.25 este	2.53 d. u.	5.30 r.
Uj-Arad	7.09 "	12.44 "	9.22 "	Orczfalva	6.37 "	1.59 "	6.17 "
Németság	7.31 "	1.9 "	9.41 "	Vinga	7.04 "	2.26 "	6.35 "
Vinga	7.58 "	1.37 "	10.01 "	Németság	7.25 "	2.43 "	6.51 "
Orczfalva	8.14 "	1.54 "	10.14 "	Uj-Arad	7.59 "	3.16 "	7.09 "
Temesvár	8.08 "	2.53 "	10.58 "	Arad érkezik	8.15 "	3.40 "	7.23 "

Aradról-Szegedre és vissza.

Állomások	Gyors v.	Szem. v.	Vegy. v.	Állomások	Gyors v.	Szem. v.	Vegy. v.
Arad ind.	6.50 reg.	4. — d. u.	—	Bécs ind.	8.25 d. e.	9. — d. e.	10. éj.
Szt-Tamás	7.12 "	4.25 "	—	Budapest	1.40 d. u.	7. — este	7.45 reg.
Pécska	7.26 "	4.42 "	—	Szabadka	2.33 "	7.40 "	9.51 d. e.
Battonya	7.49 "	5.11 "	—	S-eged	5.10 "	3. — reg.	2. — d. u.
Tompa	7.59 "	5.21 "	—	S-ereg	5.21 "	3.16 "	2.32 "
Perog	8.07 "	5.31 "	4.32 reg.	K-Zombor	5.53 "	4. —	3.20 "
M-hogyes	8.29 "	6.06 "	4.56 "	Makó	6.10 "	4.40 "	4. —
Cs-Palota	8.47 "	6.27 "	5.27 "	Apátfalva	6.27 "	4.58 "	4.23 "
Nagylak	9.01 "	6.50 "	5.55 "	Nagylak	6.43 "	5.20 "	4.52 "
Apátfalva	9.19 "	7.19 "	6.50 "	Cs-Palota	6.59 "	5.38 "	5.14 "
Makó	9.37 "	7.50 "	7.08 "	M-hogyes	7.24 "	6.20 "	5.39 "
K-Zombor	9.49 "	8.08 "	8. —	Perog	7.34 "	6.34 "	—
Szereg	10.30 "	8.48 "	8.15 "	Tompa	7.42 "	6.44 "	—
Szeged érkezik	10.50 d. e.	9. — este	—	Battonya	7.5 "	6.58 "	—
Szabadka	1.20 d. u.	—	—	Pécska	8.23 "	7.44 "	—
Budapest	2.19 "	7.30 reg.	—	Szt-Tamás	8.25 "	7.44 "	—
Bécs	8.54 este	2.55 d. u.	—	Arad érkezik	8. — este	8.10 "	—

Mezőhegyesről-Kétegyháza és vissza.

Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.
Mezőhegyes indul	8.35 reg.	7.30 este	Budapest indul	9.40 este	8.15 reg.
Kamarásmajor	8.49 "	7.41 "	Kétegyháza	4.35 reg.	3.05 d. u.
Kovácskő	9.15 "	8.08 "	Bánkut	4.52 "	3.25 "
Bánhegyes	9.38 "	8.28 "	M-Bodzás	5.04 "	3.45 "
M-Bodzás	10. — "	8.49 "	Bánhegyes	5.20 "	4.08 "
Bánkut	10.15 "	9.03 "	Kovácskő	5.6 "	4.30 "
Kétegyháza érkezik	10.35 "	9.20 "	Kamarásmajor	5.58 "	4.53 "
Budapest	7.45 "	6.50 reg.	Mezőhegyes érkezik	6.10 "	5.05 "

Aradról-Gurahonczra és vissza.

Állomások	Gyorsv.	Szem. v.	Vegy. v.	Állomások	Gyorsv.	Szem. v.	Vegy. v.
Budapest ind.	8.15 d. e.	4.40 este	—	Gurahoncz ind.	4.20 reg.	3.20 d. u.	12.10 d. u.
Arad	6.20 reg.	8. — reg.	—	Almás-Alcsil	4.39 "	3.41 "	12.54 "
Otrénes	4.57 "	6.50 "	3.25 "	Borosss-B.	5.18 "	4.18 "	1.43 "
Zimánd	5.05 "	7.02 "	3.40 "	Repszeg	5.35 "	4.41 "	2.11 "
Uj-Szt-Anna	5.34 "	7.40 "	4.20 "	Bokszeg-Bédl.	5.46 "	4.54 "	2.80 "
Kerek	5.42 "	7.48 "	4.30 "	Borosjenő	6.11 "	5.28 "	3.10 "
Világos	5.58 "	8.04 "	4.56 "	Apatelek	6.23 "	5.40 "	3.27 "
M-Magyarád	6.07 "	8.13 "	5.05 "	T-Kurtakér	6.38 "	5.59 "	3.52 "
Pankota	6.24 "	8.30 "	5.30 "	Pankota	7.04 "	6.35 "	4.45 "
T-Kurtakér	6.57 "	8.58 "	6.04 "	M-Magyarád	7.12 "	6.44 "	4.45 "
Apatelek	6.57 "	9.08 "	6.25 "	Világos	7.30 "	6.54 "	5. —
Borosjenő	7.08 "	9.22 "	6.57 "	Kerek	7.32 "	7.12 "	5.30 "
Bokszeg-Bédl.	7.31 "	9.40 "	7.30 "	Uj-Szt-Anna	7.45 "	7.30 "	5.40 "
Repszeg	7.43 "	10.01 "	7.44 "	Zimánd	8.05 "	7.58 "	6.10 "
Borosss-B.	8.03 "	10.24 d. e.	8.20 d. e.	Ótrénes	8.13 "	8.02 "	6.20 "
Almás-Alcsil	8.29 este	10.52 "	9.56 "	Arad érkezik	8.30 "	8.21 este	6.45 "
Gurahoncz érkezik	8.45 "	11.10 "	9.20 "	Budapest	7.45 este	5.50 reg.	—

Uj-Szt-Annáról-Kétegyháza és vissza.

Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.
Uj-Szt-Anna indul	8. — reg.	6. — este	Budapest indul	9.40 este	8.15 reg.
Simánd	8.31 "	6.29 "	Kétegyháza	4.45 reg.	3. — d. u.
Kisjenő-Erdőhegy	9.05 "	7. — "	Elek	5.05 "	3.70 "
Sikló	9.37 "	7.27 "	Ottlaka	5.18 "	3.81 "
Ottlaka	9.51 "	7.39 "	Sikló	5.33 "	3.48 "
Elok	10.7 "	7.55 "	Kisjenő-Erdőhegy	6.15 "	4.20 "
Kétegyháza érkezik	10.22 "	8.10 "	Simánd	6.41 "	4.47 "
Budapest	7.45 este	5.50 reg.	Uj-Szt-Anna érkezik	7.10 "	5.15 "

Borosjenőről-Csermőre és vissza.

Állomások	Vegy. v.	Állomások	Vegy. v.
Arad indul	6.30 reg.	Csermő	indul
Borosjenő érkezik	9.30 "	Borosjenő	érkezik
Csermő	10.30 "	Arad	érkezik

M. kir. államvasutak igazgatóság.

86409 szám,

Hirdetmény.

Halmaj állomásnak a podgyász-gyors és kocsi-rakományi teheráru forgalomra való megnyitása.

A magy. kir. államvasutak budapest-kassai vonalán Szikszó és Forró-Encs állomások között fekvő, eddig csak személyek fel és leszállására berendezett Halmaj megállóhely f. é. november hó 5-én mint hasonló állomás az alatt felsorolt korlátozások mellett a podgyász-, gyors- és kocsi-rakományi teheráru forgalomra is megnyitott.

1. Ezen állomáson a kocsi-rakományi teheráru raktározása nincsen megengedve s azoknak be vagy kirakása és pedig a fuvarszerekkel közvetlenül a vasuti kocsi-ba, vagy viszont — a kocsi rendelkezésre bocsátásától számított díjszabászerű rakodási idő alatt — e teljesítményért minden megtérítésre

való igény kizárásával a fel által teljesítendő. Ezen rakodási idő tullepése esetén az általános díjszabási határozatokban (I. rész) megszabott kocsi késedelmi bírság szedetik be.

Az áruk berakásához szükségelt kocsik 24 órával előbb irásbelileg rendelendők meg.

2. Előállatok, vagy egyéb oly áruk fel és leadása, melyeknek be vagy kirakásához külön berendezések, avagy segédeszközök igényeltek, ezen állomáson nem eszközölhető.

Az ezen állomással való árufergalomban további díjszabási intézkedésig a díjszabások következő módon történnek:

A) Az ezen állomáson fel, vagy leadásra kerülő szállítmányoknál mindazon viszonylatokban, melyekre nézve a m. kir. államvasutak helyi árudíjszabásában (II. rész) állomási, vagy csomóponti díjszabások állanak fenn az azokban Forró-Encs, illetve Szikszó szomszédállomásokra úgyve megállapított díjtételek a szállítás irányához képest a forró-encs-halmaji, illetőleg szikszó-halmaji vonalrészre eső következő részdíjtételekkel felemelve alkalmazhatók és pedig:

13578 sz. 890.

757. 2-2.

Birtok eladási árverési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszteriumnak folyó hó 8-án 108493 sz. a kelt magas intézménye folytán közhírré tétetik, miszerint a paláncai m. kir. kincst. uradalomhoz tartozó s **Obrovácz község határában fekvő „Golubnyák“ nevű 72 | 1232 holdas kincst. birtoknak örök ároni eladása végett a paláncai m. kir. kincst. ispánság hivatalos helyiségében f. évi december hó 1-én d. e. 8 órakor** zárt irásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Kiképzési ár az egész birtokra 15500 frt. Bánatpénzül 10 százalék követeltetik úgy a szó mint irásbeli ajánlatoknál, mely utóbbiak a szabályoknak megfelelő alakban 50 kros bélyeggel ellátva az árverés megkezdéseig az árverező bizottság kezéhez benyújtandók.

Az árverésben, melynek eredményére nézve a törvényhozás illetőleg a nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszteriumnak utólagos jóváhagyása fenntartatik — csak azok vehetnek részt, akik honi törvényeink szerint birtok szerzési joggal bírnak.

Az árverési feltételek a paláncai ispánságnál és alól irt jószágigazgatóságnál megtekinthetők.

Utóajánlatok nem fogadhatók el még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőek fenntartatnak is.

Aradon, 1890. évi november hó 12-én.

M. kir. államjóságigazgatóság.

(Utánnymat nem díjaztatik.)

2353 | 1889. tk. sz.

760-1-1

Árverési hirdetményi kivonat.

A borosjenői kir. járásbírósa mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstári végrehajtónak Bonkis Szimion, Petru, Zenovie, Anna, Medre és Raveka vaszovjai lakosok végrehajtás szenedvök elleni 91 frt 69 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán a butyni kir. járásbírósa területén fekvő s a Vaszoja községi 12. számú tkjvben A. I. 1-6 alatt Bonkis Szimion, Petru, Zenovie, Anna, Medre és Raveka nevével felvett beltelkes ház és egy negyed külállomány földből álló ingatlan 324 frtban megállapított kiképzési áron az 1891. évi január hó 30-ik napján délelőtt 9 órakor Vaszoja községében megkezdendő nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni u. m.:

1. Ha a megállapított kiképzési áron felül ígért nem tétetik, az árverelő ingatlan a kiképzési áron alul is elfog adatni.

2. Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát, vagyis 32 frt 40 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiképzési áron alul, vagy az 1881. LX. t.-cz. 172. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltattani.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság irattárában és Vaszoja község előjáróságánál megtekinthetők.

Borosjenőn, 1889. július 20-án.

Cziple Sándor, kir. aljbíró.

Hirdetmény.

Miután a közzétett kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. tv.-cz. 39 §-a értelmében a f. évi 4-ik adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezenel hirdetményileg is felhívhatók, hogy a f. évi 4-ik adórészletet most már a késedelmi kamatok s esetleg intés díjjal együtt, nemkülönben netalán régiebb hadmentességi-díj és adótorozásait azonnal fizessék be; mert ellenkező esetben a régiebb díj- és adótorozásait azonnal, a f. évi 4-ik adórészlet pedig november hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás utján s a végrehajtási díjjal felszámítása mellett fognak behajtani és pedig oly módon, hogy a 4-ik adórészletre nézve november hó 24-től kezdve a záloglás fog megejtetni s a mennyiben ennek dacára az adó- és hadmentességi-díj hátralék járulékaival együtt a záloglás foganatosításától számított 15 nap alatt nem törlesztették, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

Aradon, 1890. november hó 15.

A városi tanács.

3355 | 1889. tkvi sz.

761. 1-1

Árverési hirdetményi kivonat.

A borosjenői kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi hogy a kir. kincstári végrehajtónak Blagaila Gyorgye és Juon mint néhai Blagaila Flore jogutódai agrisi lakosok végrehajtás szenedvök elleni 149 frt 84 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán a borosjenői kir. járásbírósa kerületében fekvő s az agrisi községi 21. sz. tkjvben A. I. 1-7 alatt Blagaila Flore nevével felvett beltelkes ház és egy negyed külállomány földből álló ingatlan 1127 frtban megállapított kiképzési áron az 1891. évi január hó 17-ik napján délelőtt 10 órakor Agrisi községében megkezdendő nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni u. m.:

1. Ha a megállapított kiképzési áron felül ígért nem tétetik az árverelő ingatlan a kiképzési áron alul is elfog adatni.

2. Árverezni szándékozik tartoznak ingatl. becsárának 10 százalékát, vagyis 112 frt 70 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiképzési áron alul, vagy az 1881. LX. t.-cz. 172. §-a értelmében a bán